

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

.....

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Περιβάλλον και Υγεία

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να συμπληρώσετε τα κενά των πιο κάτω προτάσεων.

Κομποστοποίηση ή λιπασματοποίηση είναι η μετατροπή των **(i)** απορριμμάτων, κάτω από ελεγχόμενες συνθήκες, σε ένα μείγμα που λειτουργεί ως **(ii)** για την καλλιέργεια φυτών. Το προϊόν που προκύπτει είναι το **(iii)** Η διαδικασία της αποσύνθεσης των υλικών κατά την κομποστοποίηση επιτυγχάνεται με τη βοήθεια των **(iv)**

2. Να αναφέρετε τέσσερα (4) είδη απορριμμάτων που μπορούν να κομποστοποιηθούν.

3. **(α)** Να αναφέρετε δύο (2) μεθόδους διαχείρισης απορριμμάτων.

(β) Να γράψετε δύο (2) πλεονεκτήματα της κάθε μεθόδου διαχείρισης απορριμμάτων που αναφέρατε πιο πάνω.

4. Να αναφέρετε τέσσερις (4) λόγους στους οποίους πιθανόν να οφείλεται η συνεχόμενη αύξηση του όγκου των αποβλήτων.

5. Η υιοθέτηση συμπεριφορών «πράσινου καταναλωτή» λειτουργεί θετικά ως προς την αποφυγή και μείωση των αποβλήτων και κατ' επέκταση στην προστασία του περιβάλλοντος.

Να αναφέρετε τρία (3) χαρακτηριστικά των **προϊόντων** που επιλέγει ο «πράσινος καταναλωτής».

6. Τα τελευταία χρόνια, η εξέλιξη της τεχνολογίας οδήγησε στην ανακύκλωση διαφόρων υλικών, πέραν των βασικών κατηγοριών (χαρτί, γυαλί, PMD).

Να ονομάσετε τέσσερις (4) άλλες **κατηγορίες** ανακυκλώσιμων υλικών.

7. Η γενική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, ακολουθεί συγκεκριμένη ιεράρχηση. Να συμπληρώσετε τα στάδια που υπολείπονται στην ιεράρχηση αυτή.

1.
2.
3. Ανακύκλωση
4. Άλλου είδους ανάκτηση
5.

8. Η περιβαλλοντική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζεται στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Να αναφέρετε τα δύο (2) σημεία που διασφαλίζονται μέσα από τη συγκεκριμένη αρχή.

9. Να εξηγήσετε τα πιο κάτω σύμβολα.



(i)



(ii)

10. Να εξηγήσετε την αρχή της βιωσιμότητας.

11. Να αναφέρετε ονομαστικά τους τρεις (3) πυλώνες της βιωσιμότητας.

12. Να συμπληρώσετε το κενό:

«Η βιώσιμη ανάπτυξη πολλές φορές αναφέρεται και ως _____ ανάπτυξη».

13. Να αναφέρετε τέσσερις (4) πρακτικούς τρόπους τους οποίους ο καταναλωτής μπορεί να εφαρμόζει, ως υπεύθυνος και ενεργός πολίτης, για την προστασία του περιβάλλοντος.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Συμπλήρωση κενών

- i. οργανικών
- ii. εδαφοβελτιωτικό ή λίπασμα
- iii. κομπόστ
- iv. μικροοργανισμών/ασπόνδυλων/ακαρίνων/σκαθαριών/σκουληκιών/γυμνοσαλιγάκων/ σαλιγκαριών)

2. Τέσσερα (4) είδη απορριμμάτων που μπορούν να κομποστοποιηθούν:

- Ωμά φρούτα και φυτικά κατάλοιπα, ψωμί, δημητριακά
- Υπολείμματα βοτάνων από ροφήματα (φακελάκια τσαγιού), κατακάθια καφέ
- Κηπευτικά απορρίμματα κοπής και φυτικά υπολείμματα (φύλλα, κλαδιά και άνθη, κοπές από τον χλοοτάπητα, ξερά φύλλα)
- Οργανικά λιπάσματα κοπριές, καστανόχωμα, φυλλοχώματα
- Άχυρο, πριονίδι
- Τσόφλια αυγών (κοπανισμένα κατά προτίμηση)
- Χαρτιά (που να μην έχουν λερωθεί με λάδια)

3. (α) Δύο (2) μέθοδοι διαχείρισης απορριμμάτων, είναι:

- Ανακύκλωση
- Υγειονομική ταφή
- Καύση
- Επαναχρησιμοποίηση

(β)

• Δυο (2) πλεονεκτήματα ανακύκλωσης:

- Εξοικονόμηση πολύτιμων πρώτων υλών (πετρέλαιο), ενέργειας και νερού, από την κατασκευή και κατανάλωση υλικών
- Μείωση του όγκου και του βάρους των απορριμμάτων
- Μείωση του κόστους συλλογής, μεταφοράς και διάθεσης απορριμμάτων
- Μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και κινδύνων για τη δημόσια υγεία
- Δημιουργία θέσεων εργασίας σε βιομηχανίες και προγράμματα ανακύκλωσης
- Παροχή δυνατότητας σε όλους τους πολίτες να δράσουν για περιβάλλον
- Εξοικονόμηση χώρου

• Πλεονεκτήματα υγειονομικής ταφής απορριμμάτων:

- Είναι η πιο οικονομική μέθοδος (από τις περιβαλλοντικά αποδεκτές).
- Απαιτεί μικρό κεφάλαιο επενδύσεων υποδομής
- Είναι πλήρης μέθοδος, δεν αφήνει δηλαδή υπόλειμμα, όπως π.χ. η καύση
- Είναι μέθοδος ευέλικτη σε ξαφνική αύξηση της ποσότητας των απορριμμάτων
- Η αποκατάσταση του χώρου μπορεί να δημιουργήσει π.χ. ένα πάρκο και να κάνει την λύση της υγειονομικής ταφής μακροπρόθεσμα ωφέλιμη για το περιβάλλον
- Το παραγόμενο μεθάνιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως καύσιμο

• Πλεονεκτήματα καύσης απορριμμάτων

- Μικρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις (πιο πιθανή η έκλυση οσμών)
- Δυνατότητα παραγωγής ενέργειας (από την ανάκτηση της θερμότητας των παραγόμενων καυσαερίων)
- Είναι ο ενδεικνυόμενος τρόπος επεξεργασίας για πολλά τοξικά, εύφλεκτα, πτητικά και μολυσματικά απόβλητα
- Μείωση του όγκου των απορριμμάτων προς τελική απόθεση έως και 90%
- Είναι εφικτή η ανάκτηση κάποιων υλικών (π.χ. μετάλλων) από το στερεό υπόλειμμα της καύσης

• Πλεονεκτήματα επαναχρησιμοποίησης

- Επιτυγχάνει την μείωση του όγκου των απορριμμάτων
- Εξασφαλίζει την δυνατότητα επισκευής και συνέχισης του κύκλου ζωής των υλικών
- Μειώνει τον όγκο των απορριμμάτων που φτάνουν στους χώρους υγειονομικής ταφής

4. Τέσσερις (4) λόγοι στους οποίους πιθανό να οφείλεται η συνεχόμενη αύξηση του όγκου των αποβλήτων:

- Στην αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού και στην αυξανόμενη συγκέντρωσή του στα μεγάλα αστικά κέντρα.
- Στην αλλαγή των καταναλωτικών συνηθειών λόγω της οικονομικής ανάπτυξης
- Στην αγορά και χρήση όλο και περισσότερο συσκευασμένων προϊόντων εξαιτίας της διαφήμισης, της τυποποίησης, κ.ά.
- Στη συνεχή αύξηση του τουριστικού ρεύματος
- Στην ανάπτυξη της τεχνολογίας η οποία είχε ως αποτέλεσμα την παραγωγή ποικιλίας και αφθονίας αγαθών, την επιλογή αγαθών «μίας χρήσεως», κ.ά.

5. Τρία (3) χαρακτηριστικά των προϊόντων που επιλέγει ο «πράσινος καταναλωτής»:

- Προϊόντα που είναι περιβαλλοντικά φιλικά
- Προϊόντα με μικρή ή καθόλου συσκευασία
- Προϊόντα που παρασκευάζονται από φυσικά υλικά
- Προϊόντα που παρασκευάζονται χωρίς την πρόκληση ρύπανσης
- Προϊόντα πιστοποιημένα από διεθνείς οργανισμούς και φέρουν περιβαλλοντική σηματοδότηση (Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα, γνωστό και σαν «λουλούδι», το οποίο αναγνωρίζεται σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση και σε συνεργαζόμενες χώρες.
- Προϊόντα που το υλικό τους να είναι ανακυκλώσιμο.
- Τα προϊόντα ή/και η συσκευασία τους να μπορεί να επαναχρησιμοποιείται.

6. Τέσσερις (4) άλλες κατηγορίες ανακυκλώσιμων υλικών

- Οι ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές
- Τα φωτιστικά
- Οι λαμπτήρες
- Οι μπαταρίες
- Τα υφάσματα
- Τα ληγμένα φαρμακευτικά προϊόντα
- Τα μελάνια εκτυπωτών
- Τα τηγανέλαια
- Τα ελαστικά αυτοκινήτων.

7. Ιεράρχηση διαχείρισης στερεών αποβλήτων

1. Πρόληψη
2. Προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση
5. Διάθεση

8. Δύο (2) σημεία που διασφαλίζονται μέσα από την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»:

- πρόληψη των περιβαλλοντικών ζημιών στην Ε.Ε.
- αποκατάσταση των περιβαλλοντικών ζημιών στην Ε.Ε.
- καταλογισμός της ευθύνης σε εκείνους που τις προκαλούν (αυτός που ρυπαίνει το περιβάλλον να υποστεί τις συνέπειες ή τη ζημιά).

9. Επεξήγηση Συμβόλων:

(i) Ειδική σήμανση καταλληλότητας για όλα τα υλικά συσκευασίας, τα μαγειρικά και τα επιτραπέζια σκεύη που θεωρούνται κατάλληλα για να έρχονται σε επαφή με τα τρόφιμα.

(ii) Ξεχωριστή συλλογή για διαχείριση ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών (ΑΗΗΕ/WEEE).

ή

Οι ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές που φέρουν το σύμβολο δεν πρέπει να απορρίπτονται μαζί με άλλα απόβλητα. Θα πρέπει να συλλέγονται χωριστά προκειμένου να επαναχρησιμοποιηθούν, να ανακυκλωθούν ή να ανακτηθούν. Εάν περιέχουν ουσίες που μπορούν να βλάψουν το περιβάλλον, θα πρέπει να εξαιρεθούν ή να εξουδετερωθούν.

10. Σύμφωνα με την **αρχή της βιωσιμότητας**, η ανάπτυξη οφείλει να ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τη δυνατότητα των επόμενων γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες.

ή

Η αρχή της βιωσιμότητας αναφέρεται στην οικονομική ανάπτυξη που σχεδιάζεται και υλοποιείται, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις περιβαλλοντικές ανάγκες όσο και τις κοινωνικές ανάγκες των ατόμων.

11. Οι **τρεις (3)** πυλώνες της βιωσιμότητας είναι:

- Περιβαλλοντική βιωσιμότητα.
- Οικονομική βιωσιμότητα.
- Κοινωνική βιωσιμότητα.

12. Το **κενό** μπορεί να συμπληρωθεί με **μία (1)** από τις πιο κάτω λέξεις:

- Αειφόρος
- Πράσινη
- Οικολογική

13. Τέσσερις (4) πρακτικοί τρόποι, τους οποίους ένας καταναλωτής μπορεί να εφαρμόζει, ως υπεύθυνος και ενεργός πολίτης, για την προστασία του περιβάλλοντος είναι:

- Καταναλώνει όσα πραγματικά χρειάζομαι. Καλύπτει τις ανάγκες και τις επιθυμίες του χωρίς υπερβολές.
- Δεν το επιβαρύνει με ρύπανση ή μόλυνση και συμβάλει στην αειφόρο κατανάλωση.
- Κάνει έρευνα αγοράς, έχοντας πάντα στο μυαλό του τις αρχές της βιώσιμης κατανάλωσης.
- Ό,τι του περισσεύει σκέφτεται τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να το αξιοποιήσει για δική του χρήση ή για κάποιους άλλους.
- Εξοικονομεί ενέργεια. Θυμάται πάντα ότι το ηλεκτρικό ρεύμα και το νερό είναι πολύτιμα αγαθά για όλη την ανθρωπότητα.
- Σέβεται το φυσικό περιβάλλον και αποφεύγει υπηρεσίες και προϊόντα που το επιβαρύνουν.
- Παράγει όσο λιγότερα σκουπίδια μπορεί.
- Κάνει ανακύκλωση (χαρτιού, γυαλιού, PMD, μπαταριών, λαμπτήρων).
- Κάνει ανακύκλωση των αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ/ WEEE).
- Κάνει καθημερινά κομποστοποίηση.
- Επιβαρύνει όσο λιγότερο γίνεται το περιβάλλον στις καθημερινές μετακινήσεις του – Επιλέγει/ χρησιμοποιεί τα μέσα μαζικής μεταφοράς .
- Επιλέγει/ αγοράζει οργανικές τροφές.
- Επιλέγει/ αγοράζει τοπικά παραγόμενα προϊόντα.
- Επιλέγει/ αγοράζει προϊόντα που είναι περιβαλλοντικά φιλικά (προϊόντα με μικρή ή καθόλου συσκευασία, προϊόντα που παρασκευάζονται από φυσικά υλικά, προϊόντα που παρασκευάζονται χωρίς την πρόκληση ρύπανσης).
- Μειώνει τα χημικά που χρησιμοποιεί στο νοικοκυριό του.
- Διαμορφώνει πράσινη στάση ζωής και είναι κοινωνικά υπεύθυνος καταναλωτής γιατί σέβεται τον εαυτό του, τους γύρω του και το περιβάλλον.
- Μειώνει, Επαναχρησιμοποιεί και Ανακυκλώνει τα απορρίμματα (*Rethink - Reduce, Reuse, Recycle*).